

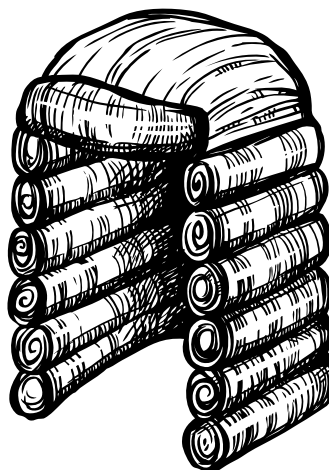
הכרוניקה: מה קורה כאן

יהודה יפרח

השאלות ששלח העיתונאי קלמן ליבסקינד באביב האחרון נפלו על הנהלת בתי המשפט בטפופים מייסדים כמו עינוי סיני. // מסמכי המניעויות שמפרסמים שופטי בית המשפט העליון נסרקו והשוו לנתונים ממסד הפרסומים המשפטיים 'נבו', הכשלים אותרו, ושבוע אחרי שבוע נשלחו שאלות קשות לדוברות הנהלת בתי המשפט. // הטורים שנכתבו בעקבות השאלות המשיכו אל הקיץ, והובילו לתלונה שהוגשה לנציב תלונות הציבור על השופטים, ולניסיון של ח"כים מהימין להקים ועדת חקירה פרלמנטרית לבדיקת ניגודי העניינים בעליון, מהלך שכמעט הוביל למשבר קואליציוני.

השאלות עסקו ברשימות מניעויות של כלל השופטים בערכאה העליונה, אולם רובן התמקדו בנשיאה אסתר חיות. // כך למשל נטען כי חיות שובצה לדין בעתירה שעסקה בהקמת ועדה לבדיקת התנהלות המחלקה לחקירות שוטרים, זאת אף על פי שאחד מן העותרים – עו"ד גיורא ארדינסט – הוא חבר קרוב שלה המופיע ברשימת עורכי הדין שבעניינים היא מנועה מלדון. // בהמשך התברר שארדינסט איננו רק חבר אלא אף שותף עסקי של בעלה בחברת טכנולוגיה. עוד נטען כי חיות קיבלה להתמחות יוקרתית בבית המשפט העליון את טל ארדינסט, ביתו של גיורא, על אף הקשרים הקרובים עם אביה.

שאלתה שנייה עסקה בשלושה תיקים שהנשיאה חיות העבירה לבוררות פרטית (ומכניסה מאוד) אצל חברתה השופטת בדימוס הילה גרסטל. // שאילתה שלישית עסקה בעובדה שחיות הצביעה בוועדה למינוי שופטים בעד בחירתה של הרשמת ליאת בנמלך לתפקיד שופטת, על אף שבנמלך עבדה כעוזרת משפטית בלשכתה של חיות בין ספטמבר 2005 לאוקטובר 2012. // שאילתה רביעית עסקה בתיקים שבהם דנה חיות בעניינין של חברות ביטוח, אף שברשימת המניעויות שלה נכתב כי "השופטת אסתר חיות איננה מעורבת בתיקים הקשורים בחברות הביטוח סהר, הראל, ציון, שילוח, כלל, אריה, עילית, הכשרת היישוב, ביטוח ישיר, אילון ואליהו" (שאותן מייצג המשרד של בעלה, עו"ד דוד חיות-זילברברג). // ליבסקינד טען שהוא העביר לדוברות "עשר דוגמאות לתיקים שהיא דנה בהם כשופטת, כשאחד מהצדדים לדין הייתה חברת ביטוח שבעלה ייצג באותם ימים, כך לפחות לפי הדיווח שהיא עצמה מסרה לבית המשפט".

דוברות בתי המשפט הוציאה מענה מפורט לשאלות. // בתשובות נטען שגרסטל אינה חברת ילדות ושהתיקים הועברו לה בהסכמת הצדדים; שמינויה של בנמלך נעשה 5.5 שנים לאחר תום העסקתה בעוד החוק דורש צינון של שנתיים בלבד; שטל ארדינסט הייתה סטודנטית מצטיינת שכמה וכמה שופטים בעליון ביקשו לקלוט כמתמחה, ושנשיא בית המשפט דאז אשר גרוניס הוא שהחליט לשבצה במשרדה של חיות, אף שחיות דירגה אותה כמספר 4 בלבד; שהתיקים

שעסקה בהם בחברות הביטוח הם מלפני עשרות שנים ונשאו אופי טכני, ועוד. // הנקודה המעניינת בפרשה היא הפער בין הצורה שבה תופסת מערכת המשפט את ניגוד העניינים של פוליטיקאים לבין הדרך שבה היא תופסת את ניגודי העניינים של השופטים. // עשרות תקדימים בהנחיות הייעוץ המשפטי ובפסיקה מלמדים שהדרישה מפוליטיקאים להימנע מניגוד עניינים מבוססת על פרמטרים אובייקטיביים: לא נבחר הציבור יקבע אם יש לו ניגוד עניינים, אלא היועץ המשפטי שלו. אם הפוליטיקאי יפעל בניגוד עניינים הוא עשוי להיות מואשם בהפרת אמונים, ובמקרים קיצוניים אף בשוחד.

קחו למשל את סאגת מימון ההגנה במשפט נתניהו. // ראש הממשלה טען בלהט שאין חשש לניגוד עניינים בינו לבין התורם, איש העסקים ספנסר פרטרידג', מכיוון שאין לאחרון עסקים פעילים בישראל. עוד טען שגם אם הוא ינסה בעתיד לקבל החלטה שלטונית הנוגעת לעניינו של התורם היא תהיה חשופה לעיני כול. // היועמ"ש מנדלבליט דחה את הבקשה וקבע כי עצם העובדה שמדובר על מערכת יחסים שבין הון (פרטרידג') ושלטון (נתניהו) מקימה ניגוד עניינים אובייקטיבי.

בניגוד חריף לכך, הצעדים למניעת ניגוד עניינים שמחילים השופטים על עצמם מבוססים ברובם על ניגוד עניינים סובייקטיבי. // החוק אומנם קובע רשימה מצומצמת של מניעויות אובייקטיביות במקרים של קשרים מובהקים דוגמת בני משפחה מדרגה ראשונה, אולם מעבר לרשימה הזו השופטים הם שקובעים מיוזמתם אם יש או אין להם ניגודי עניינים עם גורמים שונים. את רשימת המניעויות קובע כל שופט בעצמו באופן וולונטרי, ואין פרמטרים אובייקטיביים המכריחים אותו להחליט מי ייכנס לרשימה או יצא ממנה. // הנחת העבודה היא שהשופט כברירת מחדל הוא נקי כפיים, זך וישר, ולא נתון ל"מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש". נבחר הציבור, לעומתו, הינו בחזקת חשוד עד שיוכיח אחרת. אם יש משהו עוכר שלוהו, זה הפער הזה.

שיח לא פחות טעון התעורר סביב הווילה להשקעה שרכשה עו"ד ליאת בן-ארי שוקי, המשנה לפרקליט המדינה לאכיפה כלכלית, פרקליטת מחוז ת"א (מיסוי)

וככלה) וראש צוות התביעה במשפטו של ראש הממשלה בנימין נתניהו. // הווילה פוצלה כך שחלקה התחתון עשוי להוות יחידה נפרדת להשכרה, ללא קבלת היתר מהוועדה המקומית, דבר שמהווה עבירה פלילית. בן-ארי בחרה להטיל את האחריות למקרה על בעלה, וטענה כי אין לה שום מעורבות בהשקעות ובעסקים שלו.

*

הטקסטים שהגישו לבג"ץ יופי תירוש ושדולת הנשים בחודש יולי, בשתי עתירות שונות שבהן המייצג הוא עו"ד חגי קלעי, ממחישים את הסגנון האנטי ליברלי החריף המאפיין את המאבקים הפרוגרסיביים העכשוויים.

עתירתה של יופי תירוש כוונה נגד מסלולי הלימוד הנפרדים לחרדים. // היא הוגשה בשיתוף התנועה לזכויות האזרח והמרכז הרפורמי וכללה אמירות חריפות ביותר נגד הנורמות התרבותיות הנהוגות בחברה החרדית. // הנה כמה דוגמאות: "ההפרדה נובעת מתפיסות מפלות ומינניות של גברים חרדים כלפי נשים, שבגללן הם אינם מוכנים ללמוד בצוותא עם נשים" (סעיף 35); "כיוון שהחברה החרדית היא חברה פטריארכלית, בה מעמד הנשים נמוך והן מופלות ומושתקות" (סעיף 37); "מסגרות אלה אינן מהוות אלא הסללה של כלל הנשים החרדיות לתוכניות נפרדות ונחשבות פחות, הן משמרות את אורח החיים הפטריארכלי ומבטיחות שלאחר מכן הנשים תוספנה להיות מוסללות למקומות עבודה מופרדים שבהם תקבלנה שכר נמוך, והשליטה הגברית המתמדת עליהן תימשך" (סעיף 40).

עוד נכתב בעתירה כי "המל"ג [המועצה להשכלה גבוהה] נותנת יד למיסודה ולחזיוקה של המערכת הפטריארכלית המפלה ומנצלת אותן, ואף משתפת פעולה עם מערכת זו בהרחבת ההפליה למרחב הציבורי ולנשים שאינן חרדיות – המרצות, הדוקטורנטיות והסטודנטיות המצויות בו. // "למעשה, שיתוף הפעולה של המוסדות האקדמיים והמל"ג עם הרבנים הוא המאפשר לאחרונים למשטר את הנשים החרדיות לכל אורך לימודיהן ולהבטיח כי יציאתן ללימודים לא תהווה הזדמנות בשבילן לפרוץ את גבולות ייעודן ותפקידן כנשים בקהילה החרדית. רק נשים שתצייתנה לכל אורך הדרך תוכלנה לאחר קבלת התואר להתקבל לעבודה כשרה, בחסות הרבנים, בה ימשכו הפיקוח והניצול" (סעיף 43).

שדולת הנשים הצטרפה כדידת בית המשפט בדיון נוסף על "בג"ץ הבוגדת", לאחר שבדיון ראשון דחו שופטי בית המשפט העליון את ערעורה של האישה על החלטת בית הדין הרבני שלא לתת לה מחצית מדירה שהייתה שייכת לבעלה לפני הנישואין. // בית הדין הרבני הגדול דחה את התביעה בשל חוסר עילה על פי חוק יחסי ממון, הקובע שרק נכסים שנצברו יחד בתקופת הנישואין יחולקו ולא נכסים השייכים לאחד הצדדים. אלא שהדיינים הוסיפו 'למעלה מן הצורך' התייחסות לכך שהנישואין התפרקו בשל רומן שניהלה האישה, והערה זו גררה את הדיון לבג"ץ. // שדולת הנשים הרחיבה את הדיון וטענה כי ציפייה לנאמנות

מינית איננה מוסרית ואינה יכולה להוות חלק מחוזה, מפורש או במשתמע, שבין בני זוג: "הטעם העיקרי לדחיית 'עקרון האשם' בחלוקת הרכוש של בני הזוג אינו במורכבות מערכת היחסים אלא בכך שהחירות לבחור עם מי, מתי ובאילו תנאים לקיים יחסי מין היא חלק בלתי נפרד מהאוטונומיה של הפרט. // קשה לדמיין רכיב מהותי ומרכזי יותר בזכותו של אדם לאוטונומיה מאשר החירות לבחור, בכל רגע נתון, כיצד לממש את מיניותו. חירות זו אינה יכולה להיות מושא להסדרה בחוזה, וודאי שאין מקום לקבוע כי ניתן, באמצעות הקונסטרוקציה של חוזה מכללא, לצמצמה".

"במילים אחרות, קביעה חוזית שעניינה הטלת מגבלות על התנהגות מינית של אישה או איש פוגעת בתקנת הציבור, משהיא מהווה פגיעה חמורה בליבת הזכות לאוטונומיה. // במסגרת זו, אין נפקא מינה אם מדובר בסנקציה ישירה, דוגמת הטלת קנס או חבות נזיקית על בן זוג בגין פרקטיקות מיניות כאלה ואחרות, ובין אם מדובר בסנקציה עקיפה, בדמות ביטול זכויותיו הרכושיות שנוצרו במערכת היחסים הזוגית".

"למעשה, ממש כפי שלא היה עולה על הדעת לכבד חוזה המתנה זכויות רכושיות של בן זוג בקיום יחסי מין עם בן הזוג השני, וממש כפי שהתפיסה כי קיימת לאישה חובה לספק את רצונותיו המיניים של בן זוגה בטלה ועברה מן העולם, אין מקום לאפשר חוזה המתנה זכויות רכושיות בכל פרקטיקה מינית אחרת או הימנעות ממנה. // מקל וחומר, שאין מקום ליצור, בדרך של חקיקה שיפוטית, התניה מכללא בחוזה הנישואין, הקובעת כי אי נאמנות מינית תביא לשלילת זכויות רכושיות שנוצרו מכוח שיתוף ספציפי".

המכנה המשותף בין שתי העתירות הוא הגוון האנטי ליברלי שלהן. // עתירת תירוש מלאה בניסוחים המביעים סלידה עמוקה מאורח החיים החרדי עד כדי שלילת הלגיטימיות שלו. אם הליברליזם הקלאסי מתבסס על ההבנה

שה'אחר' לא עתיד להיעלם, ושמוטל על החברה להרחיב את יכולת הקבלה וההכלה שלה, הקול הפרוגרסיבי הזה לא מסתיר את כמיהתו למחיקת האחר. זוהי גם עמדת שדולת הנשים. // היא לא מסתפקת בהרחבת יכולת הקבלה של החברה לצורות זוגיות נוספות כמו פוליאמוריה או יחסים חד-מיניים, אלא חותרת לצייר את הזוגיות המונוגמית כביטוי למבנה פטריארכלי דכאני ואנטי מוסרי שאמור לחלוף מן העולם.

*

על פי החוק שר הדתות מוסמך לפעול לבחירת רבנים מקומיים במקום שבו התפקיד אינו מאויש, אולם החוק אינו מחייב אותו לממש

את סמכותו – ואת הלקונה הזאת מנצלים בש"ס היטב. // הנתונים המטרידיים מופיעים בדו"ח חדש שמפרסם מכון "משפטי ארץ" תחת הכותרת "רבנות ללא רבנים – דו"ח איוש משרות רבנות ברשויות המקומיות".

ובכן, במדינת ישראל ישנן 55 ערים יהודיות שבהן על פי חוק אמורים לכהן לפחות 55 רבנים. במהלך עשרים השנים האחרונות סיימו מרבית הרבנים הוותיקים את תפקידם. // בתקופה זו מונו 20 רבני ערים בלבד, מתוכם מונו 16 בעשור האחרון ו-4 רבנים בלבד בעשור שקדם לו. פיגור זה במינוי רבני ערים גרם לכך שב-20 ערים בישראל, כלומר יותר משליש הערים, לא מכהן רב. // במועצות המקומיות המצב מעט טוב יותר: מתוך 39 המועצות המקומיות היהודיות שבהן ניתנים שירותי דת, ב-28 מכהנים כיום רבנים. // במועצות האזוריות המצב גרוע הרבה יותר: מדינת ישראל מספקת שירותי דת ב-52 מועצות אזוריות, אבל רק ב-30 מתוכם, קצת יותר ממחצית, מכהן רב אזורי.

רב הרשות המקומית אמור לספק שירות לציבור. הוא האחראי על שירותי דת חיוניים כמו רישום הנישואין, הכשרות, המקואות והעירוב. נוסף על כך, הציבור מצפה כי הרב המקומי יפעל להרבצת תורה וישמש כתובת רוחנית, תורנית והלכתית לבני עירו. // התפקידים הרוחניים בלתי מוגדרים מטיבם, ולפיכך ברור כי בהיעדרו של הרב אינו ממלאם באופן רשמי במקומו. אולם את התפקידים המוגדרים אשר על פי חוק חייבים להתבצע על ידי הרב המקומי חייב מישהו אחר למלא באופן רשמי. בהיעדר רב, מועצת הרבנות הראשית ממנה רבנים אחרים אשר ימלאו את תפקידי הרב המקומי באופן זמני. // הדו"ח העלה כי חמישה מממלאי המקום נאלצים לנסוע 50 ק"מ ומעלה כדי להגיע לרשות שבה הם ממלאים מקום. ארבעה רבנים ממלאים מקום בשתי רשויות במקביל. שלושה מתוך ממלאי המקום פועלים בסוג של ניגוד עניינים: הם חברי מועצת הרבנות הראשית, אשר אחת מסמכויותיה היא מינוי ממלאי המקום.

הדו"ח אינו מספר את הסיפור המגזרי. // מאז שנת 2015 לא נבחר שום רב עיר מהציונות הדתית, בשל ההתנהלות הכוחנית של מי ששולט בפועל בשירותי הדת בישראל – יו"ר ש"ס אריה דרעי. אגב, לא רק הסרוגים סובלים מהעוצר הכפוי אלא גם חרדים שאינם ממחנה דרעי, כי דרעי לא ממנה שום רב שאיננו איש שלו. // השיטה של ש"ס פשוטה: אם הם לא מצליחים להשיג רוב למועמד של דרעי, שום רב לא ימונה כלל. ומכיוון שבמקומות רבים ש"ס לא מצליחה להשליט מרותה על המנהיגות המקומית היא פשוט בולמת לחלוטין את מינוי הרבנים, גם ברשויות מקומיות שאין סיכוי שימנו רב חרדי. // קחו למשל את המועצה המקומית בית-אל. לאחר פרישתם של הרבנים זלמן מלמד ושלמה אבינר מינתה המועצה את הרב אריאל בראלי, אבל זהו מינוי פרטי מטעם התושבים שלא קיבל את אישור משרד הדתות. // כך גם בקריית-ארבע. השיטה של שר הדתות פשוטה: אם אין לו שליטה מוחלטת על התוצאה, הוא לא פותח בכלל בהליכים לבחירת רבנים.

ההתנהלות הזו מתכתבת עם הדורסנות של ש"ס בגזרת מינוי הדיינים. // מי שכפה את נוסחת הסטטוס-קוו, שלפיה מינוי דיינים יחולק על פי מפתח של שליש לחרדים האשכנזים, שליש לחרדים הספרדים ושליש לציונות הדתית, היה יעקב נאמן ז"ל, שישב בראש הוועדה למינוי דיינים ב-2011. // אלא שגם כאשר נציגי ש"ס הואילו להעניק את כבשת הרש הם דאגו לשמר את שליטתם באופי הדיינים הממונים באמצעות הטלת וטו על מועמדים מן הציונות הדתית שלא התאימו להם אידיאולוגית.

מועמד שרכש השכלה אקדמית רחמנא ליצלן? לא בבית מדרשנו. מועמדים ששמם נקשר איכשהו עם ארגון צהר? מוקצים מחמת מיאוס. מועמד שכהן כדיין בבית דין לגיור? זה "רפורמי" זה, טרף מוחלט. // הם יצרו משוואה שאם המועמד איננו לפחות חצי חרדי, הסיכוי שלו להתמנות נמוך מאוד. באחד מהסבבים אף הרחיקו לכת והודיעו שהם מוכנים לקבל רק מועמדים מיישבת כרם ביבנה, הממוקמת על הרצף שבין העולם החרד"לי לחרדי.

כשהתנהל מו"מ על מינוי מועמדים לבית הדין הגדול, הודיעו בש"ס שהם לא מוכנים לקבל מועמדים ששירתו בצה"ל. זה היה אמור לפסול את הרב אליעזר איגרא, ורק התעקשותו של יו"ר הוועדה שטייניץ והלחץ מבג"ץ שאם לא ימונו דיינים יאבד בית הדין מסמכויותיו עשו את שלהם. // אגב, אחרי שהרב איגרא מונה, הוא קיבל הכשר רטרואקטיבי: מי שנתפס עד כה כפסול מחמת ציונות דתית זכה לראשונה לכינוי "הרב הגאון".

*

עתירת משפחת המחבל נזמי מחמוד יונס אבו בכר, רוצחו של סמ"ר עמית בן-יגאל הי"ד, הייתה אמורה להסתיים בהכרעה פשוטה יחסית. // הבית המיועד להריסה נמצא בבעלותו של הרוצח, הרוצח דר בו בפועל, ומגגו של הבית הזה עצמו הוא השליך את הלבנה שהרגה את הלוחם בן-יגאל. // גם מבחינה משפטית, בשורת פסקי דין שכתבה הנשיאה אסתר חיות ואשר עסקו בתקנה 119, התקנה המתירה למפקד הצבאי להרוס בתי מחבלים לשם הרתעה מביצוע מעשי טרור, היא קבעה כי בית המשפט העליון אישר את חוקתיות התקנה ואין מקום לפתוח את הדיון שוב ושוב.

החלטת השופטים מזוז וקרא שלא להרוס את ביתו של המחבל נזמי מחמוד יונס אבו בכר, רוצחו של סמ"ר עמית בן יגאל הי"ד, ממשיכה את המגמה של כרסום בחוקיותה של תקנה 119. // הנושא הזה הפך לכמעט "בייבי" של השופט מזוז, שלא מוכן ליישר קו עם חבריו ונחוש לכרסם בכלי ההרתעה החשוב של מערכת הביטחון. // הקו הבדלני של מזוז משקף את חוסר המשילות של בית המשפט העליון בתוך עצמו. אף כי שופטי בג"ץ אישרו פעם אחר פעם את תקנה 119, מזוז קובע שבת לעצמו ויוצר מצב שבו הערכאה העליונה מדברת בשני קולות. // אל השופט קרא

שישב איתו בהרכב קשה לבוא בטענות: כערכי, הוא לא יכול לתת לשופט יהודי לעקוף אותו משמאל.

שופטת המיעוט בהרכב, יעל וילנר, הזהירה את חבריה מפני יצירת מצב שבו בית המשפט מדבר בשני קולות. // "אומנם בקרב שופטי בית משפט זה נשמעו גישות שונות בנוגע לחוקיות תקנה 119 ולמידתיותה", כתבה השופטת, "אולם כל עוד לא שונתה ההלכה הפסוקה, שומה עלינו לפעול על-פיה ולהישמר מפני ערעור יסודותיה, וכדברי המשנה לנשיאה א' רובינשטיין, 'שמא נהפוך מבית משפט לבית שופטים'. // זאת, בין היתר, בשל החשיבות המערכתית והציבורית שבשמירה על יציבות ההלכה, על מנת לאפשר הכוונת התנהגות יעילה, וכן כדי למנוע פגיעה בשוויון בין בעלי הדין בתיקים הנדונים בפני מותבים שונים". // דבריה נפלו על אוזניים ערלות.

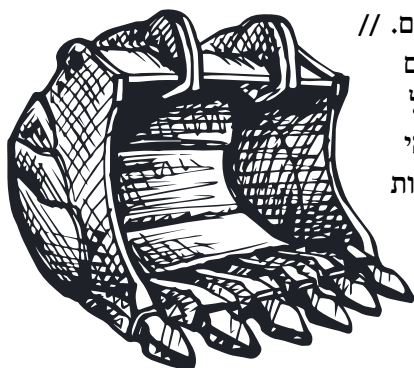
ההכרעה הגיעה לדיון בוועדת החוץ והביטחון ביוזמתו של ח"כ גדעון סער. // את בכיר הליכוד הטריד הנימוק שנתן השופט קרא להחלטתו. קרא לא טען כי נפל פגם מנהלי בהחלטה על הריסת הבית, אלא שההריסה שגויה מבחינת שיקולי המדיניות העומדים בתשתיתה. // כך כתב קרא בהכרעתו: "בחלוף השנים והתגברות השימוש בתקנה, אינני סבור כי הביקורת השיפוטית לעניין השימוש בתקנה לעולם ועד תמשיך להיות תחומה לגבולותיו של המשפט המנהלי קרי, בחינת אופן הליך קבלת ההחלטה וחוקיות שיקול הדעת". // במילים אחרות, גם אם ההחלטה תקינה לחלוטין מבחינה מנהלית, בית המשפט יכול לבטל אותה בטענה ששיקול הדעת של קובעי המדיניות שגוי לטעמו.

בהמלצתו של סער החליטה ועדת החוץ והביטחון להמליץ ליועץ המשפטי לממשלה להגיש בקשה לדיון נוסף על פסק הדין. // "ההחלטה הזו חמורה מאוד", אמר מאוחר יותר בכיר הליכוד בראיון לגלי צה"ל. "פסק הדין האומלל מתערב ברגל גסה בשיקולי המדיניות של הדרג הנבחר. השופטים קובעים שלדעתם כמדיניות מספיק להרוס חדר ולא לאטום את כל הבית. // הם לוקחים סמכות של הרשות המבצעת – הנסמכת על חוות דעת מקצועית של מערכת הביטחון הקובעת

שהריסת בית אפקטיבית למניעת טרור – ומחליטים על מדיניות אחרת המבוססת על אידיאולוגיה של שופטים מסוימים. //

"כך הם יוצרים פירמידה הפוכה, שבתחתיתה האינטרסים של מדינת ישראל המבקשת להילחם בטרור ולשמור על חיי אדם, ובראשה זכות הקניין של משפחת הרוצח. זוהי השקפת עולם אישית סובייקטיבית החותרת תחת מדיניות הדרג הנבחר".

נכון לכתבת שורות אלו, טרם הודיע היועמ"ש אם ככוונתו להגיש בקשה לדיון נוסף בתיק.

*

"אני באופן אישי העדפתי את גישתו של בית המשפט הישן – שהיה הרבה יותר עניו, שייחס הרבה יותר כבוד לסמכות ולאוטונומיה של הרשות הפוליטית הנבחרת, שהאמין שיש גבול לשפיטות, ושחשב שתפקידו להיות סמכות משפטית מקצועית עליונה ולא טריבוונל של רפורמטורים חברתיים ומורי מוסר. // "נכון הדבר שבית המשפט ייתן ביטוי משפטי לערכים המשותפים כגון זכויות האדם היסודיות, אבל אינני חושבת שנכון שבית המשפט יעשה שימוש בכוחו לתת עדיפות לערכים של קבוצה אחת בחברה על חשבון ערכיהן של קבוצות אחרות. // "אינני חושבת שזה נכון שבית המשפט יכריע לטובת מערביות ונגד מסורתיות, או בעד מודרניות ואינדיווידואליזם ונגד קהילתיות. זה מהלך מאוד קשה בעיני. כסמכות מוסרית עליונה לא ברור שבית המשפט טוב יותר מעובדיה יוסף."

"לא ברור שהערכים העל-חוקיים של הציבור הנאור, שבשמם הוא פועל, עולים על הערכים העל-חוקיים של הציבור הדתי. // "הצירוף של ביקורת שיפוטית על חקיקה של הכנסת, במדינה שעדיין אין בה חוקה מגובשת, על ידי בית משפט ששופטיו אינם נבחרים אלא ממונים לכל ימי חייהם על ידי המערכת המשפטית עצמה, יוצר לדעתי מצב מאוד בעייתי. מבחינת הדמוקרטיה והליך קבלת ההחלטות הדמוקרטי יש פה בעיה לא קלה."

את הדברים הללו אמרה פרופ' רות גביון ז"ל בסתיו 1999, במסגרת ראיון לארי שביט ב'הארץ'. // הביקורת הנוקבת שמתחה על המחנה שלה עצמה נאמרה שנים ארוכות לפני שהימין התעורר והבין את כשלי מערכת המשפט, והרבה לפני שעיתונאים, גופים חוץ-פרלמנטריים וחברי כנסת העלו את המאבק באקטיביזם השיפוטי על ראש שמחתם.

אחד המפגשים האחרונים של החתום מעלה עם גביון היה באירוע "משפט ירמיהו" שהתקיים בבית הנשיא בחורף האחרון. // הח"מ שימש בתפקיד התובע במשפט, העיתונאי רינו צרור היה הסגור, וגביון הייתה השופטת. בדברי הסיכום שלה אמרה גביון את הדברים הבאים: "הפיתוי לתרגם כל מחלוקת וכל דילמה חברתית נצחית ללשון המשפט הוא עצום, הוא עולה למשפטנים לראש והוא דבר מאוד מסוכן". // גביון דיברה על המחאה נגד השלטון: "לפרט יש אחריות למניעת אסון, ככל שהוא משוכנע שאסון כזה עלול להתרגש על החברה. אבל יש לו גם אחריות לסדר חברתי, להפרדת רשויות, לכיבוד הסמכות. // "תפיסת האמת המוחלטת היא אבסולוטית. היא תופסת את עצמה כאמת וכאור, ומבקשת שהצד השני יוקע. כשהייתה תוכנית ההתנתקות, אנשים חשבו שזה אסון גדול וביקשו למחות, והשלטון לא היה קשוב לרצון שלהם לשמור על החוק אבל למחות. // "הוא לא רצה רק לבצע את ההחלטה אלא גם להיות צודק, ולכן הנטייה להשתמש בכלי המשפטי. אבל האנשים שאתה מוחק באמצעות הדרה לא נעלמים. הם